

עין משפט בר מצוה

לו.

אחד דיני ממונות פרק רביעי סנהדרין

מסורת הש"ס

אין רליחה דוחה אוסו. לאין בין י"ט לשבת אלא אוכל נפש בלבד⁽¹⁾
 דהא זיינו נמי כל מלאכה לא תעשה כמיב⁽²⁾: הניחא נר⁽³⁾. מסקנא
 דמילתיה דרבה יאל. הניחא למאן דאמר נדרים ונדבות אין קריבין
 זיוס טוב מניא לאוקמי מעם מוצחמי⁽⁴⁾ בקרבן יחיד דלא דחי לא שבת
 ולא יום טוב דמו לא מיריש ק"ו כדאמרן: אלא למ"ד קריבין. איכא
 למדש ק"ו כדאמרן ולהסו תנא היכא מוקמת מעם מוצחי ופלוגומיהו
 במסקת זיה: אלא אמר רבא. על כרחין אלא מעם מוצחי ועקריה לקל
 ומומר בין מקרבן יחיד דלא מיבעיא למ"ד קריבין דכיון
 דקרבן יחיד דוחה יום טוב אי אמית למירש קל ומומר לא מיתוסק מעם
 מוצחי כלל ועל כרחין לא מדרש ק"ו ואחא קרא ועקריה אלא אפילו למאן
 דאמר כו' ואיכא לאוקמי לקרא בקרבן יחיד דליכא ק"ו ובקרבן זיבור לא
 בעית לאוקמי לקרא משוס ק"ו על כרחין ממשעותיה מיתוסק נמי
 בקרבן זיבור דמוצחי משמע המיוחד לי דיינו תמיד שהוא עיקר כל
 הקרבנות: הוו מסחלי ברישא. צמנינא דסיקריקון אמרה רב צפ'
 המניין (ג'טין 97 נט): דקמני הששי צ"ד ומנו שאס שהמה צפני סיקריקון שניס עשר חדש כו' ואמר רב אלא
 הוא צההוא מניינא ומניאי ידי הוא
 דלמחלי ברישא: מן הסד הוו מסחלי.
 מפני עובי ימיה שמינה צו: בריה
 דרבי וולפס⁽⁵⁾: במקוס אחד. מורסן
 וגדולתן של ישראל צדס אחד שאין
 כמותו בכל ישראל צמורה וגדולה
 כגון משה שכל גדול על כל ישראל
 במלכות ובמורה וכן רבי צנשיאות
 ובמורה: הוו אלעזר. חזירו צמורה
 ולא הו מקוס אחד: והא הוו פינחס.
 משמחו יהושע ואלעזר: הוו זקניס.
 כגון עמניאל ואבנן⁽⁶⁾: וצעוו: עירא
 היארי. צמוק⁽⁷⁾ (דף טז): אמרין דהוה
 ממני לחו לרבען על גבי כריס וכסמות
 ודוד היה מנהיגו עליו לראש דכמיב
 (ש"צ ט) עירא היארי היה כהן לדוד:
 שמעי. גדול היה כדאשכחן [שעי] שירד
 לקראת דוד הירדן באלוף איש:
 צננא. שהיה ישיבתו גדולה משל
 חוקיה כדאמר צפ' זה צורר (לעיל טו):
 לא טענה על רב. כמיב בלא יו"ד
 המשך לא תחלוץ על מופלא של צ"ד
 הלכן לא מתחילוץ מנייה דלמנא חזא
 ליה חובה ולא פלגינא עלויה ומתחילוץ
 מן הסד (א) (שלא ישמע) אחד דברי
 אחד מן המוכיס יוסכיס עמו:
 ויחגור גם דוד חרבו. צלחרונה מנו
 עליו לדונו משוס מורד במלכות:
 שונה אדם לתלמידו. ומראה לו פניס
 לכות ולחובה בנותן הדון וכן עמו
 ונמנה עמו או לכות או לחובה ומתין
 הדון על פי התלמיד כחד מן הדיינין: הטמאות והטהרות.
 שהוראתן ביחיד ואין בהם מניין אלא אם כן חולקין ורין לעמוד
 למנין אם רבו (ט) הטמאין או המטהרין מונין את האצ וצנו או
 את הרב ותלמידו צניס אצל דיני ממונות ונפשות ומכות שמנין
 שלסה חף במחילת הדון ומון המורה שה ריך שלסה ודיני
 נפשות כ"ג וכן קידוש החודש שריך שלסה דמשפט כמיב זיה
 (תהלים פא) כי חוק לישראל הוא משפט אללהי יעקב ומפקמין ליה
 בקידוש החודש צמס' ר"ה (דף סה): וכן עיבור השנה שריך שלסה
 חמשה ושבעה ולעילי: אין האצ וצנו כשרין וה עס זה ולא הרב ותלמידו נמנין
 אלא אחד. וסיפא דבריי' לא יש צנציו ואפילו שוק אלא יעמוד והולך לו:
 כי

ומה י"ט. וה"מ ומנ"ל דלא דחיא רליחה י"ט הא אפי' שבת
 דחיא אי ללו משוס דכמיב (שמות לה) בכל מוצבותיכס וציינו
 לא כמיב א"כ תמה י"ט צק"ו ומה עבודה שדוחה יום טוב רליחה
 דוחה אותו וכו' וי"ל דליכא למימר שבת יוכיח שדחית מפני
 העבודה ואין נדחית מפני הרליחה
 והוא הדין י"ט מיהו אין שיך למימר
 שבת יוכיח שדחית מפני העבודה
 דיינו עבודה שהינה נדחית מפני
 הרליחה הא אמלימה דלציזי קאי ול"נ
 דל"ק מדי בין כיון דליכא למימר ק"ו
 לקולא ולחומרא לחומרא אמרינן:
והא הוה חוקיה. את פסריס דלא
 גרס ליה דחוקיה לא היה מושל
 על כל ישראל שצבר גלו עשרת
 השצטיס ועוד דשצנא רשע היה ולא
 ממניינא (הוא) ומדע דכי פריך (א) הוה
 דוד לא משני הוה אחימופל שקראו
 דוי' אלופו מיודעו כיון דרשע היה
 אינו מן המנין וקצת קשה דלא משני
 הוה מפיצוסת שהיה מנייסי פני דוד
 צהלה (צרכו ד' ג):
ברצחו שניה קאמרינן. דמשעותמל'
 גדולתן לא פסק כולוה שני'
 והשחא לא קשה לפסריס דגריס והא
 הוה אלעזר הוה פנחס דפי פריך והא
 הוה אלעזר שהומחלה גדולתו אחר של
 יהושע ומימה דלא משני איהושע הוה
 עמניאל צן קנו שהחזיר הלכות (הלכות)
 שנשמחו מישראל צימי אצלו של משה
 (מגורה 97 טו):

ג א מיי פ"א מהלכות
 חגיגה הלכה ב ח"א:
 נא ב ג מיי מירא מנלי
 פסדרינ הלכה ו:
 נב ד מיי שם הלכה י
 טו"ש ח"מ סימון י
 טע"ף ה:
 נג ה מיי שם הלכה ז
 טו"ש ט עס ובסג"ה:

רבינו הנאל

קרוב יחיד מק"ו ומה
 יו"ט שנדחה מפני קרבן
 יחיד לחברי האומר נדרים
 ונדבות [אין] קריבין
 ביו"ט [אלא למ"ד קריבין
 מאי איכא למימר] אין
 רציחה דוחה יו"ט קרבן
 יחיד שדוחה יו"ט אינו דין
 שלא תהא רציחה דוחה
 אותה הניחא למאן דאמר
 ביו"ט הנה קמה ליה ק"ו
 ולא אמר רבא לא מיבעיא
 למאן דאמר נדרים ונדבות
 קריבין ביו"ט דכי האי
 גונא לא דידין ק"ו לבלשל
 מקרא מן התורה שצמור
 מעם מוכחי תקנתו למות
 בפירושו ריבחה התורה
 שתהא רציחה דוחה את
 העבודה אלא אפילו למאן
 דאמר נדרים ונדבות אין
 קריבין ביו"ט מעם מוכחי
 כתיב מוכחי המיוחד לי
 ומאי ניהו תמיד וכ"ש
 קרבן יחיד דוחי: דיני
 ממונות מוסים על פי עד
 אחד בין לכות בין לחובה
 כו'. וירושלמי א"ר ינאי
 אילו ניתנה תורה חתובה
 לא היה עמידה לרוב
 מאי טעמא וירבתי ה' אל
 משה לאמר אמר לפני
 רבין כל העולמים הדייני
 היאן היא הלכת אל אחרי
 רביס להטות. רב המוכיס
 זכאי. רבו המחייבים חייב
 כדי שתהא התורה נדרשת
 מי"ט פניס טמא ומי"ט פניס
 טהור מנין וירגלו וכן הוא
 אמר אמרתי ה' אמרתי
 טהורות כסף צרוך בעליל
 לארץ מוזק שבעתיס
 ואמר משרים אהבך. א"ר
 יוחנן כל מי שאינו יודע
 לרון את השירן לטמא
 מאה פעמים ולטהרו מאה
 פעמים אינו יכול לפתוח
 בכות. תלמיד ותק היה
 לרבי והיה מטהר ומטמא
 השרץ מאה פעמים. אמרי
 הדוה תלמידי קטוב מטהר
 ליני ממונות דיני ממונות
 הטהרות והטמאות כו'
 אמר רב אנא הוינא
 במניינא דבי רבי ומיני
 הוה מחלי ברישא.
 והתן מתחילוץ מן הגדול
 ואסיקנא כל מנייניה דבי
 רבי מן הצד הוה מחלי
 וכן אמרו מימות משה
 ועד רבי לא מיצניו תורה
 וגדולה במקום אחד. איני
 ואחר לא מצאנא. והא
 הוה יהושע וחינו הוה
 אלעזר בחייה כו' קאמרינן
 דליכא אחר בחייה והא
 הוה אלעזר הוה פנחס
 כו'. ואסיקן אן אני אומר
 מימות רבי ועד רב איש
 לא מצאנא תורה וגדולה
 במקום אחד. והוא בר
 נתן מיכך הוה כייף ליה
 לרב איש: דיני נפשות
 מתחילוץ מן הצד. פי מאי
 טעמא אלו מתחילוץ מן
 הגדול שאמאר לא הענה
 על כלומר כיון שיתחיל
 הגדול ויאמר זכות את
 חובה אין לאתר לחלוץ על דבריו. ר' יוחנן אמר מהכא ויאמר דוד חתוב וגו' אחריה. אמר בר
 שונה אדם לתלמידו וכן עמו בדני נפשות ומכותב עליה הטהרות והטמאות האב ובנו היה ותלמידו מונין להם שנים ודיני נפשות
 ודיני מכות וקידוש החודש ועיבור השנה אב ובנו הוה ותלמידו אין מנין להם אלא אחד ופריקין כי רבא שונה אדם

דיני נפשות ומכות ומתחילוץ מן הגדול תנן אמר רבה
 בריה דרבא ואיתימא רבי הלל בריה דרבי
 וולם שאני מניינא דבי רבי דכולוהו מנייניו
 מן הצד הוו מתחילין ואמר רבה בריה דרבא
 ואיתימא רבי הלל בריה דר' וולם⁽¹⁾ מימות
 משה ועד רבי לא מצינו תורה וגדולה במקום
 אחד ולא הא הוה יהושע הוה אלעזר והא
 הוה פנחס הוה זקנים והא הוה שאול הוה
 שמואל והא נה נפשיה כולוה שניה קאמרינן
 והא הוה דוד הוה עירא היארי והא נה
 נפשיה כולוהו שניה קאמרינן והא הוה
 שלמה הוה שמעי בן גרא והא קטילה כוליה
 שניה קאמרינן הא הוה חוקיה הוה שבנא
 והא איקטיל כולוהו שניה קאמרינן והא הוה
 עזרא הוה נחמיה בן חכליה⁽²⁾ אמר רב אדא
 בר אבהא אף אני אומר מימות רבי עד רב
 אישי לא מצינו תורה וגדולה במקום אחד
 ולא והא הוה הונא בר נתן הונא בר נתן
 מוכף הוה כייף ליה לרב אישי: דיני נפשות
 אחא בר פפא אמר קרא² לא תענה על ריב
 לא תענה על רב רבה בר בר חנה אמר רבי
 יוחנן מהכא³ ויאמר דוד לאנשיו חגרו איש
 [את] חרבו ויחגרו איש [את] חרבו ויחגרו
 גם דוד את חרבו אמר רב ישונה אדם
 לתלמידו ודן עמו בדיני נפשות מיתובי
 הטמאות והטמאות האב ובנו הרב ותלמידו
 מונין להם שנים דיני ממונות ודיני נפשות
 ודיני מכות קידוש החודש ועיבור שנה אב
 ובנו הרב ותלמידו אין מונין להן אלא אחד
 כי

תורה אור השלם
 1. ובי יד איש על רעהו
 לקרבו בקרמה מעם
 מובהי תקנתו לחמה:
 שבות כ' ד
 2. לא תהיה אחר ריבם
 לקרת ולא תענה על ריב
 לנטות אחר ריבם
 לקטות: שבות כ' ב
 3. ויאמר דוד לאנשיו
 חגרו איש את חרבו
 וחגרו איש את חרבו
 ויחגרו גם דוד את חרבו
 ויעלו אחריו דוד ארבע
 מאות איש ומאתים ושבבו
 על הכלים:
 שמואל א' כה יב
הגהות הב"ח
 (א) ר"ש ד"ה לא תענה
 וכו' מן הסד שמה ישמע
 אחר: (ב) ד"ה הטמאות
 וכו' אל רבו המטהרין:
 (ג) תוס' ד"ה והא וכו' דבי
 פריק והא הוה: (ד) ד"ה
 רבה וכו' שמורד במלכות
 היה וכו':
מוסף רש"י
 ומניאי ידי הוה מתחלי
 ברישא. ממני שאלו תמה
 צמורה שהיניו יושפין מה
 דעמי נטה. והא היה
 ציינו. לא מן הגדולים ולא
 מן הקטנים, ואי שמעתי
 שקטן שבהם היה (ג'טין
 טו). מן הצד הוה
 מחחלי. משוס לא תענה
 על ריב, ודרשין לא תענה
 על רב, לא תחלוץ על מופלא
 שבעתי דין, ולא מומיני ליה
 לישא לקרא דניני נפשות,
 ואשג' דספייה קרא לא
 מיתוסק אלא דניני נפשות
 (טו). תורה וגדולה
 במקום אחד. שהא
 מורמן וגדולתן של ישראל
 במקוס אחד, שאין בשלה
 גדול צמורה ונפשט כמותו
 (טו). והא הוה פנחס.
 לאמר אלעזר מורה וגדולה,
 שהיה כהן גדול אחר אביו
 (טו). הוה זקניס. שקלא
 מיהושע והאריכו ימים
 אחריו כדמיב (יהושע יב)
 אחר האריכו ימים אחרי
 יהושע (טו). והא הוה
 ישוע. גדול בורה היה
 אלא שלא למד לאחרים
 כדאמרינן צמרינן (נב).
 שאול לא גלי מסכמא לבי
 מיני גיה ככל אשר פנה
 רישע (טו). והא נה
 נפשיה. דשמואל קודס
 שאול (טו). כולוהו שניה
 קאמרינן. משעמד בגדולה
 חפה מורה וגדולה במקוס
 אחד, חה במחילת גדולתו
 לא יחד היה צמורה (טו).
 הוה עירא היארי. גדול
 צמורה היה כדאמרינן
 בגמרא (טו): דהוה מני
 ליה לרבען על גבי כריס וכסמות
 שבנא. גדול צמורה היה כדאמרינן
 (לעיל טו). כ"ג וכן קידוש החודש שריך שלסה דמשפט כמיב זיה
 (תהלים פא) כי חוק לישראל הוא משפט אללהי יעקב ומפקמין ליה
 בקידוש החודש צמס' ר"ה (דף סה): וכן עיבור השנה שריך שלסה
 חמשה ושבעה ולעילי: אין האצ וצנו כשרין וה עס זה ולא הרב ותלמידו נמנין
 אלא אחד. וסיפא דבריי' לא יש צנציו ואפילו שוק אלא יעמוד והולך לו:
 כי

הוה חוקיה. את פסריס דלא
 גרס ליה דחוקיה לא היה מושל
 על כל ישראל שצבר גלו עשרת
 השצטיס ועוד דשצנא רשע היה ולא
 ממניינא (הוא) ומדע דכי פריך (א) הוה
 דוד לא משני הוה אחימופל שקראו
 דוי' אלופו מיודעו כיון דרשע היה
 אינו מן המנין וקצת קשה דלא משני
 הוה מפיצוסת שהיה מנייסי פני דוד
 צהלה (צרכו ד' ג):